धर्मशास्त्र

ग्रं.नं.९३

३२८ स्मृ : ६

गौतमीयधर्मशास्त्र

नं. अ.
२८

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

॥श्रीगणेशायनमः वेदोधर्ममूलंतद्विदांचस्मृतिशीले दृष्टोधर्मव्यतिक्रमः सा
हसंचमहतांनतुदृष्टोर्थे अवरदौर्बल्यात तुल्यबलविरोधेविकल्पः उपनयनंब्राह्म
णस्याष्टमेनवमे--पंचमेवाकाम्यं गर्भादिसंख्यावर्षाणांतद्वितीयंजन्म तद्यस्मै
सआचार्योवेदानुवचनाच्च एकादशद्वादशयोःक्षत्रियवैश्ययोः आषोडशात्ब्रा
ह्मणस्यापतितसावित्री द्वाविंशतेराजन्यस्यद्व्यधिकायांवैश्यस्यमौंजीज्यामौर्वीसौ
त्रीमेखलाक्रमेणकृष्णरुरुबस्ताजिनानि वासांसिशाणक्षौमचीरकुतपाः कार्पा
संवाविकृतंकाषायमप्येके वाससंब्राह्मणस्यमांजिष्ठहारिद्रेइतरतयोः बिल्वपा
लाशौब्राह्मणस्यदंडौ अश्वत्थपैलवौशेषेयज्ञियोवा सर्वेषांअपीडितायूपवक्रा
: सशल्कामूर्धललाटनासाग्रप्रमाणाः मुंडजटिलशिखाजटाश्च द्रव्यहस्त

(2)

गौतमी॰ उछिष्टोनिधायाचमेत् द्रव्यशुद्धिः परिमार्जनप्रदाह तक्षणनिर्णेजनानि तैजसमार्त्ति

१ कदारवतांतवानां तैजसंवदुपलमणिशंखमुक्तानांदारुवदस्थिभूम्योः आवपनंभू

मेः चैलवद्रज्जुविदलचर्मणां उत्सर्गोवा प्राङ्मुखउदङ्मुखोवा शौचमारभेत् शुचौ

देशआसीनोदक्षिणंबाहुंजान्वंतराकृत्वायज्ञोपवीत्यामणिबंधनात्पाणीप्रक्षाल्यवा

ग्यतोहृदयस्पृशस्त्रिश्चतुर्वाअपआचामेत् द्विःपरिमृज्यात्पादौचाभ्युक्षेत् खानि

चोपस्पृशेत् शीर्षण्यानिमूर्द्धनिचदद्यात् सुप्त्वाभुक्त्वाक्षुत्वाचपुनर्दंतश्लिष्टेषु

दंतवदन्यत्रजिह्वाभिमर्शनात् प्राक्च्युतेरित्येके च्युतेष्वाश्रीयेत् विद्यानिर्गतंनेततच्छु २६/५

चिः नमुख्याविप्रुषउछिष्टंकुर्वंति नचेदंगेनिपतंतिलेपगंधापकर्षणेशौचम

ध्यस्यात् अद्भिःपूर्वंमृदाचमूत्रपुरीषस्नेहविस्रंसनाभ्यवहारसंयोगेषुयत्रचाम्ना

a joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(2A)

याविदध्यात्पाणिनासम्यगुपसंगृह्यानंगुष्ठमधीहितेइत्यामंत्रयेत गुरुः तत्रचक्षुर्म
नः प्राणोपस्पर्शनंदर्भैः प्राणायामस्त्रयःपंचदशमात्राःप्राक्कूलेष्वासनंच ॐव्याहृत
यः पंचसत्यांताःगुरोःपादोपसंग्रहणंप्रातः ब्रह्मानुवचनेचाद्यंतयोः अनुज्ञातउप
विशेत् प्राङ्मुखोदक्षिणतःशिष्यउदङ्मुखोवासावित्रीचानुवचनमादितोब्राह्मणः
आदानेॐकारोन्यत्रापि अंतरागमनेपुनरुपसदनं श्वनकुलसर्पमंडूकमार्जारा
णां त्र्यहमुपवासोविप्रवासश्च प्राणायामाघृतप्राशनंचेतरेषांस्मशानेसाध्ययते
नैवं ॥ इतिगौतमीयेधर्मशास्त्रेप्रथमोध्यायः ॥ प्रागुपनयनात्कामचारःका
मवादःकामभक्षः अहुताद्ब्रह्मचारी यथोपपादितमूत्रपुरीषोभवतिनास्याच
मनकल्पोभवति अन्यत्रापमार्जनं प्रधावनोपोक्षणेभ्यः नतदुपस्पर्शनादशौचं

(3)

गौतमी नत्वेवैतमग्निहवनबलिहरणयोर्नियुंज्यात् नब्रह्माभिव्याहरेत् अन्यत्रस्वधानिनय

२ नात् उपनयनादिर्नियमः उक्तंब्रह्मचर्यं अग्नींधनभैक्ष्यचरणे सत्यवचनं अपामुप

स्पर्शनं एकोगास्नानादिबहिः संध्यालंब निष्टेत्पूर्वामासीनोत्तरांसज्योतिषोदर्श

नाद्वाग्यतः नादित्यमीक्षेत वर्जयेन्मधुमांसगंधमाल्यादिवास्वप्नाभ्यंजनोपानछत्र

कामक्रोधलोभमोहवादवादनस्नानदंतधावनहर्षनृत्यगीतपरिवादभयानि गुरु

दर्शनेकंठप्रावृतावसक्थिकाउपाश्रयणपादप्रसारणनिष्ठीवनहसितविजृंभिताव

स्फोटनानि स्त्रीप्रेक्षणालंभनेमैथुनशंकायांद्यूतंहीनसेवामदत्तादानहिंसां आचा

र्यतत्पुत्रस्त्रीदीक्षितनामानिनित्यंब्राह्मणः अधःशय्यासनीपूर्वोत्थायीजघन्यसं २५६

वेशीवाग्बाहूदरसंयतः नामगोत्रेगुरोःसमानतोनिर्दिशेत् अर्चितश्रेयसीचैव

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3A)

वंशय्यासनस्थानानि विहायप्रतिश्रवणं अभिक्रमणं वेदनादनष्टेन अधस्थाना
सनतिर्यग्वातसेवायांगुरुदर्शनेचोत्तिष्ठेत् गच्छंतमनुव्रजेत् कर्मविज्ञाप्याख्याय
अहूतोध्यायीयुक्तः प्रियहितयोः तद्भार्यापुत्रेषुचैवंनोच्छिष्टाशनस्नापनप्रसाधन
पादप्रक्षालनोन्मर्दनोपसंग्रहणानि विप्रोष्योपसंग्रहणंगुरुभार्याणांनैकेयुवती
नांव्यवहारप्राप्तेन सार्ववर्णिकंभैक्षचरणमभिशस्तपतितवर्जं आदिमध्यांतेषु
भवच्छब्दः प्रयोज्योवर्णानुक्रमेण आचार्यज्ञातिगुरुष्वलाभेऽन्यत्रवा तेषांपूर्वंपरिहरेत्
निवेद्यगुरवेऽनुज्ञातोभुंजीत असंनिधौतद्भार्यापुत्रसब्रह्मचारिभ्यः वाग्य
तस्तृप्यन्नलोलुप्यमानःसन्निधायोदकंशिष्यंशिष्टिरवधेन असंभवेरज्जुवेणुविदला
भ्यां तनुभ्यां अन्येनघ्नन्राज्ञाशास्यः द्वादशवर्षाण्येकवेदेब्रह्मचर्यंचरेत् प्रति

Rajwade Sanshodhan Mandal Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai joint project

गौतमी द्वादशांसर्वेषुग्रहणांतंवाविद्यांतेगुरुरर्थेननिमंत्र्यकृत्वानुज्ञातस्यवास्नानं आचा
३ र्यश्रेष्ठोगुरुणांमातेत्येके ॥ इतिगौतमीयेधर्मशास्त्रेद्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥
तस्याश्रमविकल्पमेकेब्रुवतेब्रह्मचारीगृहस्थोभिक्षुर्वैखानसइति तेषांगृहस्थो
(4) योनिरप्रजननत्वादितरेषांतत्रोक्तंब्रह्मचारिणः आचार्याधीनत्वमांतंगुरोः कर्म
शेषेणजपेत गुर्वभावेतदपत्यवृत्तिस्तदभावेसब्रह्मचारिण्यग्नौवाएवंवृत्तोब्रह्म
लोकमवाप्नोतिजितेंद्रियःउत्तरेषांचैतदविरोधि अनिचयोभिक्षुःऊर्ध्वरेताःध्रुव
शीलोवर्षासुभिक्षार्थीग्राममियात जघन्यमनि॰वृत्तंचरेत निवृत्ताशीर्वाक्चक्षु
क्षुःकर्मसंयतःकौपीनाछादनंवासोबिभृयात प्रहीणमेकेनिर्णिज्यामविप्रयुक्तमोष २५९
धीवनस्पतीनामंगमुपाददीत नद्वीयामपर्त्तुरात्रिंग्रामेवसेत मुंडःशिखीवावर्ज

(3A)

येहीनसंबंधं मगोभूतेषुहिंसानुग्रहायारनारंभीवैषानसोवनेमूलफलाशीतपःशीत
श्रावणकेनाग्निमाधेय अग्नास्यभोजीदेवपित्तमनुष्यभूतऋषिपूजकः सर्वातिथिप्र
तिषिद्धवर्जंविक्षमप्यप्रयुंजीत नफालकृष्टमभितिष्ठेत जटिश्चीराजिनवासा छ
इतिश्री श्रीगोत्तमीयेधर्मशास्त्रेतृतीयो[illegible]ध्यायः ३ छ गृहस्थः सदृशीभार्यांविंदेता
नन्यपूर्वांयवीयसींअसमानप्रवरैवि[illegible]ह्हुंसमात्पित्तबंधुभ्यः पंचमात्मात्भ्यः
पंचातीत्यपित्तनस्त्रीनत्तीत्यमा ततः [illegible]णेविद्याचरित्तुबंधुशीलसंपन्नायदद्या
द्राछाद्यालंकृतां संयोगमंत्रः प्राजाप[illegible]त्यः सहधर्मश्चर्यतामिति आर्षगोमिथुनं क
न्यावरेदद्यात अंतर्वेद्यर्त्विजेदानंदैवः अलंकृत्येजंत्यासयंसंयोगोगांधर्वः वित्तेता
नतीः श्रीमतामासुरः प्रसह्यादानाद्राक्षसः असंविज्ञातोपगमनात्पैशाच चला

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5)

गौतमी रोधर्मा प्रथमाः पडित्येके अनुलोमाः अनंतरैकांतरापुज्जाताः सवर्णविष्ठोग्रंनिषा
४ द्दौष्मंतःनपारशवाः प्रतिलोमासूतमागध योगवाक्षत्तवैदेहकचांडालाः ब्राह्मण्य
जीजनत्पुत्रास्वर्णेभ्य अनुपूर्वात् ब्राह्मणसूतमागधचंडालात् तेभ्य एव क्षत्रिया
मूर्द्धावशिक्तक्षत्रियधीवरपुक्कसान् तेभ्य एव वैश्याभृज्जकंडकंचुमाहिष्यवैश्यवैदेहाः
पारशवयवनकरणशूद्रान् शूद्रेत्येके वर्णांतरगमन मुत्कर्षापकर्षाभ्यां सप्तमेन
पंचमेनाचार्याः सृष्ट्यंतरज्ञानां च प्रतिलोमास्तु धर्महीनाः शूद्रायां च असमाना
यां च शूद्रात्पत्तितः वृत्तिः अंत्यः पिष्टः पुनंति साधवः पुत्राः त्रिपुरुषमार्षात् दश दैवा
प्राजापत्यान् दशपूर्वादशपरान्यात्मानं च ब्राह्मीपुत्रो ब्राह्मीपुत्रः छ इति गौतमी २४८
ये धर्मशास्त्रे चतुर्थोध्यायः ४ छ कृत्तान्नुपेयास्तवत्रवाप्रतिषिद्धवर्जं देवपितृम

...Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

नुष्यभृत्यातिथिपूजकः नित्यस्वाध्यायपितृभ्यश्चोदकदानंचयथोत्साहमन्यत् भार्यादिर
ग्निर्दायादिर्वातस्मिन्गृह्याणिकर्माणिदेवपितृमनुष्ययज्ञाः स्वाध्यायश्च बलिकर्मश्च
ग्नावग्निर्धन्वंतरिर्विश्वेदेवाः प्रजापतिः स्विष्टकृदितिहोमाः दिग्देवताभ्यश्चयथास्वंद्वार
स्तुमरुद्भ्यःगृहदेवताभ्यः प्रविश्यब्रह्मणेमध्येअद्भ्यउदकुंभे आकाशायेत्यंतरिक्षे न
क्तंचरेभ्यश्चसायंस्वस्तिवाच्यभिक्षादानमप्पूर्वंददातिष्वदैवधर्मेषु समद्विगुणसाहस्रा
नंत्यानिफलान्यब्राह्मणश्रोत्रियवेदपारगेभ्यः गुर्वर्थनिवेशौषधार्थः वृत्तिक्षीणयक्ष्यमा
णाध्ययनाध्वसंयोगवैश्वजितेषु द्रव्यसंविभागोबहिर्वेदिभिक्षमाणेषुकृतान्नमित
रेषु प्रतिश्रुत्याप्यधर्मसंयुक्तायनदद्यात् क्रुद्धहृष्टभीतार्त्तलुब्धबालस्थविरमूढम
त्तोन्मत्तवाक्यान्यनृतानिदोषः ब्राह्मणात्संतान्यपातनानि भोजयेत्पूर्वमतिथिकुमा

(6)

गौतमी रेष्वाधित्तगर्भिणीस्वासिनीस्त्वविराजघन्यांश्च आचार्यपितृसखीनांतुनिवेद्यवचनक्रि
५ या ऋत्विगाचार्यश्वसुरपितृव्यमातुलानांमुपस्थानेमधुपर्कः संवत्सरेषुपुनः यज्ञ
विवाहयोरवाकरोक्तिश्चश्रोत्रियश्च श्रोत्रियस्यासनोदके श्रोत्रियस्यतुयाद्यमर्घ्यं
मन्नविशेषाश्चप्रकारयेत् नित्यावास[illegible]विशिष्टं मध्यमोन्नदानमवैद्यसाधुवृत्ते
विपरितेषुतृणोदकभूमिः स्वागतमंततः पूजानंत्यासश्चशय्यासनातुव्रज्योपास
नानिसदृकश्रेयसोः समानिश्चल्पशोपि[illegible]हीते असमानग्रामोतिथिरेकरात्रिकोधिव
क्षसूर्योपस्थायीकुशलानामयारोग्याणामनुप्रश्नः अत्यंतशूद्रस्यब्राह्मणस्यानतिथि
रब्राह्मणेयज्ञेसंवृतश्चेत् भोजनंक्षत्रियवैश्ययोर्ध्वंब्राह्मणेभ्य आत्मानभृत्यैः सहान २५८
शंसार्थमानृशंसार्थ ॥ इतिगौतमीयेधर्मशास्त्रेपंचमोध्यायः ५ ॥ पदेपसं

joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6A)

अहएंभ्रातःसमवायेन्वहं अभिगम्यतुविप्रोष्यंमातृपितृवस्त्रबंधूनां पूर्वजानांविद्यागु
रूणांतद्गुरूणांच सन्निधानेपरस्य सनामाप्याच्याहमयमित्यभिवादोन्यसमायेस्त्री
पुंयोगेभिवादितोनियमेतावतोनियमनेकेनाविप्रोष्यस्त्रीणाममातृपितृविभार्याभगि
नीनांनोपसंग्रहणंभ्रातृभार्याश्वश्वाश्च ऋत्विक्श्वसुरपितृव्यमातुलानांतुयवीयसांप्र
गुपस्थानमभिवाद्याः तथापूर्वः पौरो शीतिकावरःशूद्रोपत्यसमानः अवरोपा
र्यः शूद्रेणनामचास्य वर्जयेद्राज्ञश्चाजपः प्रेष्योभोभवन्निति वयस्यसमानेहनिजा
तः दशावर्षवृद्धःपौरःपंचभिः कलाभरः श्रोत्रियश्चारणस्त्रीभिः राजन्यवैश्यकर्मविद्या
हीनाः दीक्षितश्चप्राक्क्रयात् वित्तबंधुकर्मजातिविद्यावयांसि श्रुतंतुसर्वेभ्योगरी
यस्तन्मूलत्वद्धर्मस्यश्रुतेश्चद्वरा छ इतिश्रीगौतमीयेधर्मशास्त्रेषष्ठोध्यायः ६ छ

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

गौतमी आपत्कल्पोब्राह्मणस्याब्राह्मणात् विद्यापयोगंअनुगमनंगुरुशुश्रूषासमाप्तेब्राह्मणो
६ गुरुः याजनाध्यापनंप्रतिग्रहाः सर्वेषांपूर्वःपूर्वोगुरुः तदभावेवैश्यवृत्तिः तस्यापण्यंगं
धरसः कृतान्नतिलशाणक्षौमाजिनानिरक्तवाससीक्षीरसविकारं मूलपुष्पौषधमधुमां
सतृणोदकापथ्यानि पशवश्चहिंसासंयोगेपुरुषवशात् कुमारीवहतश्चनित्यंभूमि
व्रीहियवाजाविश्वषभधेन्वनडुहश्चैकेविनिमयस्तुरसानांरसैः पशूनांचानलवणकृता
न्नयोःतिलानांचसमेनान्नेनतुपक्वस्यसंप्रत्यर्थेसार्वथानुवृत्तिः अशक्तावशूद्रेण
तदप्येकेप्राणसंशयेतिद्वर्णसंकराभक्ष्यनियमस्तुप्राणसंशयेब्राह्मणोपिशस्त्रमाददी २५०
त राजन्योवैश्यकर्मवैश्यकर्म ॥ इतिगौतमीयेधर्मशास्त्रेसप्तमोध्यायः ७ ॥
द्वौलोकेधृतव्रतौराजाब्राह्मणश्चबहुश्रुतः तयोश्चतुर्विधस्यमनुष्यजातस्यांतः

(7A)

संज्ञानांचचजनपतनस्पर्शनानामायत्तंवनंप्रस्लनिरहृणमसंकरोधर्मः सएषबहुश्रु
तोभवतिलोकवेदांगवित् वाकोवाक्येतिहासकुशलाः तदपेक्षस्तदवृत्तिः चत्वारिंश॥
संस्कारैःसंस्कृतः त्रिषुकर्मस्वभिरतः षट्सुवासमयाचारिकेष्वभिरतःषड्भिःपरिहार्योराज्ञा
अवंध्यश्चावध्यश्चअदंड्यश्चाबहिः कार्यश्चापरिवाद्यश्चापरिहार्यश्चेतिगर्भाधान
पुंसवनःसीमंतोन्नयनजातकर्मनामकरणसूर्यावेक्षणान्नप्राशनकर्णवेधचूडोप
नयनचत्वारिवेदव्रतानिस्नानंसहधर्मचारिणीसंयोगपंचानांयज्ञानामनुष्ठानंदेव
भूतपितृमनुष्यभूतब्राह्मणमेतेषांच अष्टकापार्वणश्राद्धंश्रावण्याग्रहायणीचैत्र्
आश्वयुजीतिसप्तपाकयज्ञसंस्थाः अग्न्याधेयमग्निहोत्रंदर्शपूर्णमासौचातुर्मास्या
ग्रयणेष्टिनिरूढपशुबंधः सौ–त्रामणीसप्तहविर्यज्ञसंस्थाः अग्निष्टोमात्यग्निष्टो

(४)

गौतमी मउक्थ्यः षोडशीवाजपेयोतिरात्रोप्तोर्यामइतिसोमसप्तसंस्थादयासर्वेषुभूतेषुक्षांतिर
७ नसूयाशौचमनायासोमंगलमकार्पण्यमस्पृहेति॰ यस्यैतेचत्वारिंशत्संस्कारानचाष्टावात्म
गुणामेकेदेशोप्यष्टौवात्मगुणाः अथसब्रह्मणःसायुज्यंसालोक्यंचगच्छति छ ८
तिश्रीगौतमीयेधर्मशास्त्रेअष्टमोध्यायः ८ छ सविधिपूर्वंस्नात्वाभार्यामभिगम्यय
थोक्तान्गृहस्थधर्मान्प्रयुंजानः इमानिव्रतान्यनुकुर्यात्स्नातकः शुचिःसुगंधः स्ना
नशीलःसतिविभवेनजीर्णमलवद्वासाःस्यात् नरक्तमुल्बणमन्यधृतंवासोबिभृयात्
वस्त्रगुपानहौनिर्णिज्याशक्तौनरूढश्मश्रुरकस्मात् नाग्निमपश्चयुगपद्धारयेत् ना
पोमेध्येनसंसृजेत् नांजलिनापिबेत् नतिष्ठन्नुधृतोदकेनाचमेत् नशूद्राशुच्येक २५१
पाणपावर्जितेननवाद्यग्निंविप्रादित्यापःप्रदेशनपापादधावनासंदीस्वभोजननदी

(8A)

बाहुतरणवृक्षविषमारोहणावारोहणप्राणप्रायछनानिवर्जयेत् नसंदिग्धांनावमधि
रोहेत् सर्वातएवात्मानंगोपायेत् नप्रावृत्यशिरोहनिपर्यटेत् प्रावृत्यरात्रौमूत्रोच्चारे
च नभूमावंतर्द्धायिनाचाराच्चावथात् नभस्मकरीषकृष्टछायापथिकाम्येषुउभेमूत्रपुरी
षेदिवाकुर्यात् उदङ्मुखःसंध्ययोश्च रात्रौदक्षिणामुखः पालाशमासनपादुकेदंतधाव
नमितिवर्जयेत् सोपानत्कश्चासनाभिवादननमस्कारान्वर्जयेत् नपूर्वाह्णमध्यं
दिनापराह्णानफलान्यथाशक्तिधर्मार्थकामेभ्यः तेषुधर्मोत्तरःस्यात् नशिश्नोदर
पाणिपादवाक्चक्षुचापलानिकुर्यात् छेदनभेदनविलेखनविमर्दनावस्फोटनानिना
कस्मात्कुर्यात् नोपवत्सतंतींगछेत् नकुलंकुलस्यात् नयज्ञमवृतोगछेत् दर्शना
यतुगछेत् नभक्षानुत्संगेभक्षयेत् नरात्रौप्रेष्याहृतं उद्धृतस्नेहविलपनपिण्या

A Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

गोतमी कृमयितप्रभृतीनिद्यातवीर्याणिनाश्नीयात् सायंप्रातस्त्वंन्नमभिपूजितमनिंदितंभुं
८ जीतनकदाचिन्नक्तंनग्नःस्वप्यात् स्नायाद्यथात्मवंतोवृद्धाः सम्यग्विनीतादंभलोभमो
(9) हवियुक्तावेदविद्आचक्षतेतत्समाचरेत योगक्षेमार्थमीश्वरमभिगच्छेत्स्वाम्या नान्य
ममन्यत्रगुर्वगुरुधार्मिकेभ्यः प्रभूतैधोदकयवसकुशमाल्योपनिष्क्रमणमार्यज
नभूयिष्ठमनलससमृद्धधार्मिकाधिष्ठितंनिकेतनमावसितुंयतेत प्रशस्तमंगल्यदेव
तायतनचतुष्पथान् प्रदक्षिणमावर्तेत मनसावातत्समग्रमाचरेन्मनुपालयेत आ
पत्कल्पः ब्राह्मणस्याधिकारःप्रवचनयाजनप्रतिग्रहाः पूर्वेषुनियमस्तु आचार्यज्ञा
तिप्रियगुरुधनविद्यानियमेषुब्राह्मणः कृषिवाणिज्येवास्वयंकृतेकुसीदं राज्ञोधिकं २५२
रक्षणं सर्वभूतानामन्यधमायवत्तः शिष्याध्यापकः शौचशिष्टः श्रुतिमोक्षयिष्य

(9A)

स्नातकः अघन्ब्राह्मलोकान्नच्यवतेनच्यवते ७ इतिगौतमीयेधर्मशास्त्रेनवमोध्या
यः ९ ७ द्विजातीनामध्ययनमिज्यादानं ब्राह्मणस्याधिकाराः प्रवचनयाजनप्रति
ग्रहाः पूर्वेषुनियमस्तु आचार्यज्ञातिप्रियगुरुधनविद्यानियमेषु ब्राह्मणसंप्रदानम
न्यत्रयथोक्तात् कृषिवाणिज्येचास्वयंकृतेकुसीदंचराज्ञाधिकंरक्षणंसर्वभूतानांन्याय्य
दंडत्वंबिभृयाद्ब्राह्मणान्श्रोत्रियान्निरुत्साहांश्चाब्राह्मणान् आकरांश्चोपकुर्वा
णांश्च योगश्चविजये भयेविशेषेण चर्याचरथधनुर्भ्यांसंग्रामेसंस्थानमनिवृत्तिश्चनदो
षोहिंसायामाहवे अन्यत्रव्यश्वसारथ्यायुधकृतांजलिप्रकीर्णकेशपराङ्मुखोपवि
ष्टस्थलवृक्षाधिरूढदूतगोब्राह्मणवादिभ्यः क्षत्रियश्चेदन्यस्तमुपजीवेत्तद्वृत्तिस्स्या
ज्जेतालभेतसांग्रामिकंवित्तं वाहनंतुराज्ञः उद्धारश्चापृथग्जये यथार्हंभाजयेत्

(१०)

गौतमी राजाज्ञयपघ्यप्रवासायासमंगीकृत्यकृत्स्नंराजावंदयेत् राज्ञबलिदानंकर्षकैः दश

१० ममष्टमंषष्टंवापशुहिरण्ययोरप्येते पंचाशद्भागांविंशतिभागः शुल्कःपुष्पेमूलपुष्पौ

षधमधुमांसतृणेंधनानांषष्ठ्यंशावेऽ तद्रक्षणधर्मित्वात् तेषुनित्यंयुक्तस्यात् अधि

केनशिल्पिनोमासिमास्येकैकंकर्मकुर्युः एतेनात्मोपजीविनोव्याख्याताः नौचक्रीवं

तश्चभक्तंतेभ्योदद्यात् पण्यंवणिग्भिरर्घापचयेनदेयं प्रनष्टस्वामिकमधिगम्यराज्ञे

प्रब्रूयुः विख्याप्यराज्ञासंवत्सरंरक्ष्यंऊर्ध्वमधिगंतुश्चतुर्थंराज्ञःशेषं स्वामिरिक्थक्रयसंविभा

गपरिग्रहाधिगमेषु ब्राह्मणस्याधिकंलब्धंक्षत्रियस्यविजितंवैश्यशूद्रयोः निध्यधिग

मोराजाधनं तंब्राह्मणस्याभिरूपस्य नब्राह्मणेनाख्याता षष्ठंलभेतेत्येके चौरहृ २५३

त्यनवजित्ययथास्थानंगमयेत् कोशाद्वादद्यात् रक्ष्यंबालधनमाव्यवहारप्रापणा

(10A)

त् असमावृत्तेवा वैश्यस्याधिकंकृषिवणिक्पाशुपाल्यकुसीदंच शूद्रश्चतुर्थोवर्णः एकजाति
ःतस्यापिसत्यमक्रोधः शौचं आचमनार्थेपाणिपादप्रक्षालनमेवैकेश्राद्धकर्मभृत्यभरणं
स्वदारनिवृत्तिः परिचर्योत्तरेषांतेभ्योवृत्तिंलिप्सेत जीर्णान्युपानछत्रवासः कूर्चादीनि
उछिष्टाशनंशिल्पवृत्ति — यंचार्यमाश्रयेत भर्त्तव्यस्तेनक्षीणोपितेनचोत्तरतः तदर्थो
ऽन्वयनस्यानुज्ञातोस्यनमस्कारोमंत्रः पाकयज्ञैःस्वयंयजेतेत्येके सर्वेचोत्तरोत्तरंपरि
चरेयुः आर्यानार्योर्व्यत्क्षेपेकर्मणःसाम्यं ॥ इतिश्रीगौतमीयेधर्मशास्त्रेद
शमोध्यायः १० ॥ राजासर्वस्येष्टेब्राह्मणवर्जंसाधुकारीस्यात् साधुवादीत्रय्यामान्वी
क्षिकांचाभिविनीतः शुचिर्जितेंद्रियोगुणवत् सहायोपायसंपन्नःसम प्रजासुस्या
त् हितंतासांकुर्वीतमनुपर्यासीनमधस्तात् उपसीदन्नन्येब्राह्मणेभ्यः तप्येनंम

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com